

Center for Økonomi Enhed for Byggestyring

Status

Region Hovedstadens større hospitalsbyggerier
som er finansieret af regionale midler og/eller fonde

Indhold

Indledning.....	3
Ny Psykiatri Bispebjerg.....	4
Nyt Hospital Glostrup	8
BørneRiget.....	11
Steno Diabetes Center Copenhagen	14
Arbejdet i de politiske følgegrupper	17
Byggeriernes samfundsansvar	19

Indledning

Baggrund

Region Hovedstaden bygger i disse år om og til på en lang række hospitaler. Hvert kvartal modtager regionsrådet en status på de fem igangværende kvalitetsfondsbyggerier. Det drejer sig om Nyt Hospital Herlev, Nyt Hospital Nordsjælland, Nyt Hospital Hvidovre, Ny Retspsykiatri Sct. Hans samt Nyt Hospital Bispebjerg. Det Nye Rigshospital er ibrugtaget september 2020 og indgår ikke længere i kvartalsrapportering.

Denne rapport indeholder en status for de øvrige større hospitalsbyggeprojekter i Region Hovedstaden, som er finansieret af regionale og/eller fondsmidler. Det drejer sig om følgende byggerier:

- Ny Psykiatri Bispebjerg
- Nyt Hospital Glostrup
- BørneRiget på Rigshospitalet, Blegdamsvej
- Steno Diabetes Center Copenhagen

Rapporten indeholder også en status for arbejdet i de otte politiske følgegrupper, der er nedsat og som følger byggeprojekterne. Desuden indeholder notatet en status for arbejdet med byggeriernes samfundsansvar.

Ny Psykiatri Bispebjerg

Figur 1 Luftfoto af byggeriet

Figur 2 Illustration af Ny Psykiatri Bispebjerg

Ny Psykiatri Bispebjerg

Opførelse af nyt byggeri til behandling af psykiatriske patienter med ny psykiatrisk akutmodtagelse og 200 enestuer – i alt ca. 22.500 m². incl. anvendelsesområder i kældere.

Derudover etableres i alt 6.300 m² parkering i kældere og parterre svarende til mere end 150 pladser.

Byggeriet opføres i to etaper: 1. etape med 10.000 m² samt de 150 P-pladser (tages i brug 2022) og 2. etape med 12.500 m². (tages i brug 2024).

Projektet indeholder også renovering af eksisterende bygninger – i alt ca. 12.000 m².

Budget er 1,3 mia. kr. (2021-priser) - heraf nybyggeri godt 850 mio. kr.

Kort om projektet

Ny Psykiatri Bispebjerg omfatter opførelse af nybyggeri til behandling af psykiatriske patienter samt renovering af bygninger i Lersø Komplekset. Byggeriet udbygger og moderniserer psykiatrien ved at samle størstedelen af Psykiatrisk Center København på Bispebjerg matriklen. Funktioner som i dag er placeret på Rigshospitalet, Gentofte og Frederiksberg matriklen. Der er udarbejdet en generalplan, hvor funktioner hhv. i nybyggeriet, som i Lersø Komplekset, er fordelt.

Nybyggeriet

Nybyggeriet indeholder 200 psykiatriske enestuer med eget bad og toilet fordelt på 12 sengeafsnit med tilhørende personalefaciliteter. Byggeriet indeholder også en akutmodtagelse, en ECT-klinik samt tandlægeklinik og mødelokaler.

Alle sengeafsnit har aktivitetsfaciliteter, og patienter har mulighed for at benytte sanserum, multirum og træningsrum i eget afsnit. Hvert afsnit omkranser en indre gårdhave, så alle patienter har mulighed for at komme udenfor.

Nybyggeriet etableres i to etaper:

Etape 1 indeholder den nye psykiatriske akutmodtagelse med 10 senge og intensive/lukkede sengeafsnit med 64 sengepladser. Byggeriet forventes afleveret fra entreprenørerne ved udgangen af 2021 efterfulgt af indflytning af patienter i juni 2022.

Etape 2 indeholder 126 sengepladser. Anlægsarbejdet forventes igangsat i november 2022 med aflevering af byggeriet i august 2024 efterfulgt af indflytning af patienter i november 2024.

For at gøre plads til etape 2 på Bispebjerg matriklen nedrives den nuværende akutmodtagelse og det eksisterende uddannelsescenter.

I forbindelse med ibrugtagning af etape 2 er der behov for at placere støttefunktioner (kontorer til læger, ergo- og fysioterapeuter mv.) i tæt tilknytning til de sengebærende enheder indtil endelig indflytning i Lersø Komplekset er en realitet.

Renovering

Hovedparten af Lersø Komplekset skal fremadrettet anvendes til ambulant psykiatrisk behandling. Psykiatrien overtager bygningerne 60, 61 og 62 i Lersø Komplekset den 1. februar 2025, hvorefter de skal renoveres. Der arbejdes med en renovering i 2 tempi med en opstart i bygningerne 61 og 60. Når disse er ibrugtaget, renoveres bygning 62. Indflytning forventes at kunne ske hhv. primo 2026 og primo 2027.

Andre bygninger på matriklen

Sammen med Nyt Hospital Bispebjerg har Ny Psykiatri Bispebjerg etableret fælles laboratorie- og logistikbygning, et parkeringshus og ny overfladeparkering, som alle er ibrugtaget. Der etableres ligeledes parkeringsfaciliteter ved/i det nye psykiatribyggeri samt i/ved Akuthuset. Der etableres også et nyt uddannelsescenter på matriklen, og dette forventes at stå klar til ibrugtagning ultimo 2022.

Aktuel status

Status for arbejdet på byggeriet (Etape 1)

Det samlede nybyggeri udføres i 11 stor- og fagentrepriser, og det er de samme entreprenører, der etablerer begge etaper. Entrepriserne varierer meget i prisstørrelse og omfang. Den største entreprise er etablering af råhus.

Bygningen af etape 1 er så langt, at råhus arbejder og murerarbejder er afsluttet. Udvendige vinduer, døre og glasfacader er opsat. Som det sidste mangler færdiggørelse af de lette facader. Tagene er klar til, at der skal opsættes solceller.

Belægningsarbejder i indvendige parkeringsarealer og i øvrige kælderarealer er udført. Der mangler lofter og belysning af P-arealer. Derudover skal forsyningsarbejder udføres, herunder opsætning af transformere og færdiggørelse af sprinkler- og varmecentral.

Indvendigt er alle tunge- og let betonvægge opsat på alle etager. Gipsarbejdet er afsluttet på parterre og godt begyndt i stueetagen. Installationsarbejder er i gang i parterre og i stueetagen.

I løbet af 2021/primus 2022 færdiggøres byggeriet af etape 1 inkl. de udvendige områder, som danner psykiatritorvet. Etape 1 ibrugtages i juni 2022, og der skabes en midlertidig adgang sydfra, der skal anvendes, mens etape 2 bygges.

Fremdriften og udfordringer

Der har i projektet været udfordringer i samarbejdet med rådgivere og udførende entrepriser, og fremdriften har været præget heraf. Udfordringerne har både haft økonomisk og tidsmæssig konsekvens.

Af økonomisk karakter har udfordringerne med enkelte entrepriser betydet skærpet projektopfølgning, som dels også udsprang af fejl og mangler i det udbudte projektmateriale på de tekniske dele af projektet. Det har været nødvendigt at forcere dele af arbejdet for at holde kadence, og der er også blevet betalt ekstrakrav og opstået tvister. Dele af byggeriet har givet store udfordringer, bl.a. støbning af gulve, opsætninger af karnapper og manglede lukning af facader.

Byggherreorganisationen er styrket med yderligere bemanding og fokus på projektstyring, prognose-, reserve- og risikostyring, og der er indgået et tættere samarbejde med Center for Ejendomme.

Renovering

Renovering af Lersø komplekset påbegyndes den 1. februar 2025. Renoveringsopgaven bliver gennemført i to etaper. Sidste ibrugtagningsdato forventes at være medio 2027.

Tidsplan og afhængigheder

På grund af ovenstående udfordringer i projektet har der været behov for at forlænge byggearbejdet i etape 1.

Ny forventet ibrugtagningsdato er flyttet fra den 1. februar 2022 til den 1. juni 2022 – hvilket er en forsinkelse på fire måneder. Der vil være samme forskydning i etape 2 – som har forventet ibrugtagning i november 2024.

Tidsplanen er koordineret med Psykiatrisk Center København, som er enige i, at det fortsat er en realistisk men stram tidsplan for ibrugtagning i etape 1.

Covid-19 situationen har ligeledes besværliggjort udførelse af arbejdet.

Ny Psykiatri Bispebjerg-projektet har udover intern afhængighed til Nyt Hospital Bispebjerg – Akuthuset særligt ifm. Lersø komplekset, også en ekstern afhængighed til byggeprojektet BørneRiget på Rigshospitalet, som er afhængige af psykiatriens fraflytning fra matriklen på Blegdamsvej. Fraflytningen af patienter vil her ske den 1. juni

2022, så der kan gives plads til BørneRiget. Der foregår løbende drøftelse og dialog mellem projekterne.

Centrale politiske beslutninger i regionsrådet om projektet:

- Den 18. november 2019 blev frigivelse af rådighedsbeløb på 632 mio. kr. (2019PL) til nybyggeri, nedrivning samt planlægning af renovering godkendt
- Den 24. oktober 2017 blev projektforslaget godkendt
- Den 13. december 2016 blev dispositionsforslaget godkendt
- Den 2. februar 2016 blev valg af endelig vinder af projektkonkurrencen forelagt regionsrådet.

Aktører i byggeriet

Bygherrerådgiver: Moe A/S med Bruunsgaard + Laursen ApS og Mtre ApS som underrådgivere.

Totalrådgiver: Friis & Moltke A/S og PLH Arkitekter A/S med underrådgiverne Søren Jensen A/S, SINTEF A/S og Møller & Grønborg A/S.

Væsentlige entreprenører: Barslund A/S (Byggemodning), MT Højgaard A/S (Råhus), Elindco Byggefirma A/S (Facadelukning), Elindco Byggefirma A/S (Komplettering), Scan Modul Byrum ApS (Fast inventar), Brøndum A/S (VVS), Brøndum A/S (Ventilation), NCC Danmark A/S (El, brandsikring, sikring og elevator), Nordomatic A/S (Bygningsautomation), Hoffmann A/S (Landskab og terræn), CARE-CALL A/S (Personsikring).

Nyt Hospital Glostrup

Figur 3 Luftfoto af byggeriet

Figur 4 Illustration af det kommende neurorehabiliteringshus

Nyt Hospital Glostrup

Opførelse af et nyt neurorehabiliteringshus med 125 enestuer – i alt 25.000 m².

Nyt Hospital Glostrup samler regionens specialiserede neurorehabilitering.

Budget er 0,9 mia. kr. inkl. nyt parkeringshus (2021-priser).

Byggeriet tages i brug 2022.

Kort om projektet

Region Hovedstaden bygger et nyt neurorehabiliteringshus på 25.000 m² og med 125 enestuer, varmtvandsbassin og træningsfaciliteter på Glostrup matriklen. Bygningen samler regionens specialiserede neurorehabilitering og skal skabe rammerne for den bedste pleje, behandling og genoptræning af patienter med skade på hjerne og i rygmarv.

Udendørs træningsarealer og forskellige værksteder skal give gode muligheder for at variere hverdagen. Samtidig skal huset være med til at udvikle og understøtte faglig ekspertise og viden inden for neurorehabilitering på højt niveau, både nationalt og internationalt.

Foruden Neurorehabiliteringshuset omfatter projektet også et parkeringshus med 483 parkeringspladser, som blev taget i brug i december 2014.

TrygFonden har efter ansøgning givet tilsagn om donation til opførelse af et familiehus i tilknytning til Neurorehabiliteringshuset. Hovedmålgruppen er forældre og søskende til indlagte børn og unge. Andre pårørende vil kunne tilbydes ophold i Familiehuset, hvis pladserne i perioder ikke fyldes op af hovedmålgruppen. Huset vil være i drift inden udgangen af 2023.

Aktuel status

Hovedprojektet blev færdigt efter flere granskninger og tilretninger af materialet og udbudsformen i foråret 2019. Projektet blev sendt i udbud ultimo maj 2019. Udbudsprocessen indledtes med prækvalifikation fra maj til august 2019, og herefter tilbudsfasen med tilbudsfrist for entreprenørerne den 28. oktober 2019.

Efter udbudsproces blev der indgået kontrakter om følgende entrepriser i januar 2020:

E-01 Byggeplads: Hoffmann

E-02 Råhus: Arkil A/S,

E-03 Lukning: Juul & Nielsen,

E-04 Apterier: Jakon A/S,

E-05 Installationer: Wicotec Kirkebjerg A/S

E-06 Landskab, Hede Danmark.

Byggestart for Nyt Hospital Glostrup, Neurorehabiliteringshuset, fandt sted den 23. januar 2020 og AB 92 aflevering af byggeriet forventes at finde sted i juni 2022.

Tidspunktet for klinikkernes indflytning i Neurorehabiliteringshuset er ikke aftalt endnu, men forventes at ske henimod årsskiftet 2022/2023.

Status på byggepladsen er, at skurbyen er sat op og 3 entrepriser (byggeplads, råhus og installationer) er kommet godt i gang på byggepladsen og tidsplanen holdes. Senest er også lukningsentreprenør kommet i gang på byggepladsen.

Samarbejde og kommunikation mellem de involverede i byggeriet fungerer godt og hvor der er udfordringer, oplever projektorganisationen, at der findes gode løsninger, så kvalitet og tidsplan holdes. Men det kan ikke udelukkes, at der bliver behov for projektjusteringer senere hen og dermed, at tidsplanen kan komme under pres. Dette er indtil videre imødekommet ved at igangsætte forceringsinitiativer, som har haft den ønskede effekt på fremdriften. Samlet betyder det, at AB92 aflevering af byggeriet og endelig indflytning og modtagelse af første patient forventes at ske efter tidsplanen.

Ved siden af dette er der også et godt samarbejde med Letbanen (Nordre Ringvej), Glostrup Forsyning (udskiftning af varmerør på Kindebjergvej) og Glostrup Kommune, så at der i fællesskab skabes gode rammer for fremdrift, bl.a. når store materialer skal ind på byggepladsen. Det betyder også, at der har været mindre omlægninger af arbejdsgange, men ikke noget der har haft betydning for overholdelse af tidsplanen.

Projektet har stort fokus på Covid-19 og samarbejder med alle parter om at forebygge smitte. Nøgleordene er afstand og hygiejne, og målsætningen er at skabe den nødvendige ansvarlighed fra hjem til arbejdsplads, og vice versa. En konsekvens af Covid-19 er en udvidelse af skurbyen.

Der har af flere omgange været planlagt arrangement med grundstensnedsættelse. Disse er dog blevet aflyst på grund af retningslinjerne omkring Covid-19.

Ibrugtningsorganisation er etableret og er organiseret i Neurocentret, Rigshospitalet.

I forhold til den oprindelige tidsplan er projektet forsinket, hvilket skyldes de tidligere omtalte udfordringer med projektering af byggeriet og at byggeriet er blevet

opdimensioneret og har fået tilført yderligere 22 sengepladser. Efter udbud og byggestart i 2019 er den reviderede hovedtidsplanen overholdt.

Centrale politiske beslutninger i regionsrådet om projektet

- Den 20. oktober 2020 blev regulering og omfordeling af eksisterende bevillinger godkendt
- Den 21. april 2020 blev frigivelse af rådighedsbeløb og forhøjelse af bevilling til totalrådgivning godkendt
- Den 16. august 2016 blev projektforslaget godkendt
- Den 16. december 2014 blev dispositionsforslag godkendt
- Den 13. december 2013 blev valg af endelig vinder af projektkonkurrencen forelagt regionsrådet

Aktører i byggeriet

Bygherrerådgiver: Rambøll

Totalrådgiver: AART Architects A/S og Nordic – Office of Architecture, Marianne Levinsen Landskab ApS., Harde Larsen Rådgivende Ingeniører A/S, Buro Happold ApS samt Niras A/S.

Væsentlige entreprenører: Hoffman A/S (Byggegrube/-plads), Arkil A/S (Råhus), Juul & Nielsen (Lukning), Jakon A/S (Aptering), Wicotec Kirkebjerg (Installationer), HedeDanmark (Landskab)

BørneRiget

Figur 5 Byggefelt for BørneRiget

Figur 6 Illustration af BørneRiget

BørneRiget

Opførelse af et nyt hospital for børn, unge og fødende og deres familier i samarbejde med Ole Kirk's Fond.

Samler al diagnostik og behandling af børn, unge og fødende.

Det fulde projekt indeholder 151 senge til børn og unge og 33 senge til voksne, 14 fødestuer og 14 operationsstuer – alt 60.000 m².

Budgettet udgør 2,4 mia. kr. (BOI2020K4), hvoraf Ole Kirk's Fond donerer 0,7 mia. kr.

Byggeriet tages i brug 2025.

Kort om projektet

Region Hovedstaden og Ole Kirk's Fond blev med samarbejdsaftalen den 14. juni 2016 enige om at realisere visionen om at bygge et hospital i verdensklasse til børn, unge, fødende og deres familier - BørneRiget. Byggefeltet ligger i den vestlige del af Rigshospitalets matrikel mod Amorparken og skaterparken i Fælledparken og forudsætter, at det eksisterende Rockefellerkompleks rives ned.

BørneRiget samler al diagnostik og behandling af børn, unge og fødende, som i dag foregår spredt i forskellige bygninger på Rigshospitalets matrikel. Det gennemgående princip i BørneRiget er, at specialisterne kommer til barnet, de unge, fødende og familien - ikke omvendt. I det nye hospital er behandling, pleje, forskning, uddannelse, teknologi og arkitektur tænkt sammen i en integreret løsning. Barnets leg er integreret i selve behandlingen som en gennemgående rød tråd i hele forløbet. Derudover skaber det nye hospital rammerne for, at familier får mulighed for at være sammen som familie og have en så almindelig og tryk hverdag som muligt.

Aktuel status

Regionsrådet godkendte den 9. april 2019 projektforslaget for BørneRiget. Ultimo maj 2020 blev milepæl om et kvalificeret hovedprojekt nået og den 2. juni 2020 blev prækvalifikation af entreprenører sat i gang. BørneRiget blev på baggrund af prækvalifikation sendt i udbud i september 2020.

BørneRiget udbydes i syv storentrepriser:

S0 – Tunnel, jord og byggemodning (kontrakt indgået)

S1 – Byggeplads (kontrakt indgået)

S2+3 (slået sammen) – råhus og lukning (kontrakt indgået)

S4 – Aptering (genudbydes medio 2021)

S5 – Installation (genudbydes medio 2021)

S6 – Landskab udbydes senere og tidligt i 2022

S7 - Inventarudbud og bygherreleverancer udbydes løbende fra ultimo 2021

Til S0 blev prækvalificeret 5 entreprenører til begrænset udbud. Frist for tilbud var primo oktober 2020 og herefter er indgået kontrakt med entreprenør Per Aarsleff A/S og entreprisen er opstartet medio november 2020 med at klargøre byggefeltet til opførelsen af BørneRiget. Det betyder blandt andet at der er 'spunset' flere steder, dvs. boret og etableret en stærk væg under jorden, så jorden ikke skrider, når man begynder på udgravningerne.

Til S1 blev prækvalificeret 5 entreprenører til begrænset udbud. Kontrakt er indgået med NCC og entreprisen er opstartet ultimo april 2021 med at etablere byggepladsen.

For entrepriserne S2+3 blev der prækvalificeret 3 entreprenører og der blev modtaget indledende tilbud i oktober 2020, hvorefter der har været en periode med forhandling frem mod modtagelse af endelige tilbud i april 2021. Kontrakt er indgået med LM Byg A/S og entreprisen er opstartet primo maj 2021.

S4 og S5 blev udbudt i juni 2020 og med prækvalifikation af 3 entreprenører. Der blev modtaget indledende tilbud i oktober 2020 og med priser, der var væsentligt over budget target. Det blev besluttet at genudbyde entrepriserne S4 og S5 på baggrund af optimeret hovedprojekt. Der har været arbejdet med at finde optimeringer i forhold til S4 og S5 og forventningen er at S4 og S5 sendes i prækvalifikation primo juni 2021 og at indledende tilbud modtages i efteråret 2021 og med kontraktindgåelse primo 2022.

Regionsrådet besluttede den 20. april 2021 at rejse finansiering til at etablere operationsgang i BørneRiget og dermed sikre at BørneRiget bliver hele Danmarks højt specialiserede hospital for børn, unge, gravide og deres familier og hvor specialister samles om patienten og ikke omvendt.

Igennem et stykke tid er der i regi af BørneRiget arbejdet med at beskrive det ideelle set up til innovativt samarbejde om brugeroplevelsen i BørneRiget. Dette arbejde ledte frem til en ansøgning til Ole Kirk's Fond om midler til brugeroplevelsen i BørneRiget, som blev imødekommet i starten af 2021. Donationen fra Ole Kirk's fond skal understøtte innovationsarbejdet på BørneRiget. Målet er at skabe en brugeroplevelse i verdensklasse og derved sikre mest mulig sammenhæng og livskvalitet under og efter behandlinger.

I 2021 bliver der opført en mock-up af en fingerspids og sengestue på Rigshospitalet. Mock-up skal indgå i arbejdet med at forberede organisationen til at flytte ind i nye fysiske rammer og gøre det muligt at teste forslag og løsninger fra blandt andet arbejdet med brugeroplevelsen.

BørneRiget bliver bygget, hvor Rockefeller komplekset lå. Nedrivningen af Rockefeller komplekset er afsluttet og dermed er der skabt plads til at opførelsen af BørneRiget for alvor går i gang. Der blev holdt første spadestik den 7. april 2021 i en mindre kreds på grund af covid-19 begrænsninger.

Københavns Kommune godkendte den 6. juni 2019 lokalplan for området, hvor BørneRiget skal opføres. I forbindelse med godkendelsen - og på baggrund af høringssvar fra Region Hovedstaden - blev kravet til parkering reduceret med 42 pladser fra 303 til 261 pladser. Det er besluttet, at opgaven med at løse parkeringsudfordringen i forhold til BørneRiget håndteres i regi af Center for Ejendomme.

Psykiatrien har bygninger, som grænser op til byggefeltet for BørneRiget. Der er fuldt fokus på at sikre grænseflader til psykiatriens bygninger og der iværksættes tiltag, som minimere gener for patienter og personale i psykiatriens bygninger i forbindelse med opførelse af BørneRiget. På samme måde sikres, gennem løbende dialog med de omkringliggende afdelinger, at minimere generne. Parkeringsforholdene på Rigshospitalets matrikel vil dog blive udfordret af byggeriet de næste 4 år.

Planlagt aflevering af byggeriet er i efteråret 2024 og ibrugtagning (første patient) medio 2025.

Centrale politiske beslutninger i regionsrådet om projektet

- Den 20. april 2021 blev investeringsbevilling til BørneRiget om blandt andet fase 2 godkendt
- Den 9. april 2019 blev projektforslaget godkendt
- Den 17. april 2018 blev dispositionsforslag godkendt
- Den 22. august 2017 blev valg af endelig vinder af projektkonkurrencen forelagt regionsrådet.

Aktører i byggeriet

Bygherrerådgiver: MOE

Totalrådgiver: 3XN med underrådgivere Arkitema, NIRAS, Kristine Jensens Tegnestue og Rosan Bosch.

Væsentlige entreprenører: Per Aarsleff A/S (S0 tunnel, jord og byggemodning), NCC (S1 byggeplads), LM-byg A/S (S2+3 råhus og lukning).

Steno Diabetes Center Copenhagen

Figur 7 Luftfoto af byggeriet

Figur 8 Illustration af det kommende nybyggeri af Steno Diabetes Center Copenhagen

Steno Diabetes Center Copenhagen

Opførelse af et nyt Steno Diabetes Center i samarbejde med Novo Nordisk Fonden.

Skal være et behandlings-, sundhedsfremme-, forsknings- og videnscenter for patienter, pårørende samt for kommuner og almen praksis. I alt bygges 14.420 m².

Budget er 0,7 mia. kr. for bygningen. Novo Nordisk Fonden har i alt doneret 2,9 mia. kr. til etablering og drift.

Byggeriet tages i brug 2021.

Baggrund

Region Hovedstaden og Novo Nordisk Fonden besluttede i september 2015 at samarbejde om et markant løft af diabetesindsatsen – et nyt Steno Diabetes Center Copenhagen, der bliver etableret ved siden af Herlev Hospital.

Centeret, der er en specialklinik, skal fungere som et behandlings-, sundhedsfremme-, forsknings- og videnscenter for personer med diabetes og deres pårørende samt for kommuner og almen praksis. Centeret skal desuden være omdrejningspunkt for et nationalt og internationalt forskningssamarbejde.

Behandlingen på Steno Diabetes Center Copenhagen vil altovervejende være ambulant, og kapaciteten vil fra ibrugtagning i 2021 omfatte ca. 14.000 patienter årligt. Det svarer til over 60.000 besøg pr. år. Kun i forbindelse med forsøg vil der være borgere, som skal overnatte. Administrationen forventer, at centeret skal have ca. 400 ansatte.

Centerets behandling og forskning vil omfatte både børn og voksne, og alle læger i Region Hovedstaden vil kunne henvise personer med diabetes til centeret. Foruden

behandlings- og forskningsfaciliteter skal centeret bl.a. rumme motions- og undervisningsfaciliteter samt et "Food-Lab" til bl.a. kostvejledning og undervisning i f.eks. at tælle kulhydrater.

Aktuel status

Steno Diabetes Center Copenhagen er fortsat i fuld gang på byggepladsen, og i foråret 2021 kom også den sidste entreprise, Landskab, i gang. Der arbejder 150 mand på pladsen inkl. funktionærer og lærlinge.

Grundet Covid-19 er skurbyen udvidet til knap det dobbelte, så manøvrearealet på pladsen har siden foråret 2020 været udfordret. Men der er et godt samarbejde på pladsen, trods at forskellige håndværkerteams jævnligt hjemsender medarbejdere i Covid-19 isolation, indtil det er bekræftet, at de ikke er smittet / smittefrie.

I januar og februar 2020 blev byggeprojektet, som resten af Danmark, ramt af store regnmængder. Det var på et kritisk tidspunkt for projektet, da huset endnu ikke var lukket. For at sikre fremdrift blev opgaveløsning og arbejds gange ændret i godt samarbejde med berørte entreprenører.

Siden oplevede projektet også udfordringer med Covid-19, hvor planlagte og helt nødvendige leverancer fra Spanien, Italien og Baltikum, blev væsentligt forsinket. Det har påvirket fremdriften på pladsen i lighed med vejrliget, og det har også påvirket tidsplanen, som er revideret i januar 2021.

Råhuset er i al væsentlighed afsluttet. Lukning, aptering og installationsarbejder er så langt fremme at en aflevering forventes i løbet af sommeren, jf. den godkendte tidsplan. Landskabsentreprenøren er stort set færdig i gårdhaverne og taghaven, dog må plantning på terræn vente til sensommeren / efteråret pga. vejret. Sidstnævnte påvirker dog ikke indflytningen. AB92 afleveringer sker løbende og de sidste sker senest i august 2021.

Derudover er det erfaringen fra hospitalsbyggerier, at der skal gives god tid til indflytning i de nye rammer, hvilket projektorganisationen har indarbejdet i tidsplanen sammen med driftsorganisationen og den nedsatte organisation for indflytning forud for start og de første patientbesøg.

Det var oprindeligt planlagt, at første patient kan træde ind ad døren i 2. kvartal 2021 efter forudgående aflevering af Steno Diabetes Center Copenhagen. Dette er efter revision af tidsplanen rykket til 4. kvartal 2021.

Ibrugtagningsorganisationen er godt i gang med at planlægge overgangen til det nye SDCC og træning i de nye faciliteter.

Centrale politiske beslutninger i regionsrådet om projektet

- Den 13. marts 2018 blev projektforslaget godkendt
- Den 19. december 2017 blev dispositionsforslag godkendt
- Den 13. december 2016 blev valg af endelig vinder af projektkonkurrencen forelagt regionsrådet.

Aktører i byggeriet

Bygherrerådgiver: Niras A/S

Rådgiverteam: Cowi A/S med underrådgiverne Vilhelm Lauritzen Arkitekter, Mikkelsen Arkitekter A/S og Sted Aps

Væsentlige entreprenører: Per Aarsleff (råhus), MT Højgaard (Aptering) , Wicotec Kirkebjerg (Installationer), HSHansen A/S (Facader og lukning), HedeDanmark A/S (Landskab)

Arbejdet i de politiske følgegrupper

Møder og temaer i første halvår 2021

Der er nedsat otte politiske følgegrupper til de store byggerier. Følgegruppen følger realiseringen af de nye byggerier og bliver orienteret om det enkelte projekts fremdrift. Følgegruppen deltager i idéudvekslingen i projektet og drøfter projektets faseskift mv. forud for forelæggelser for forretningsudvalg og regionsråd. Herudover får den politiske følgegruppe forelagt andre væsentlige spørgsmål og aktuelle emner for projektet. Følgegruppen sikrer desuden, at regionsrådets beslutninger og retningslinjer for projektet bliver fulgt.

Mødedato, dagsorden og referat fra følgegrupperne bliver offentliggjort på regionens hjemmeside:

<https://www.regionh.dk/politik/politiske-udvalg-og-fora/Oevrige-politiske-fora/Sider/Foelgegrupper.aspx>

Herunder er en status for møder og væsentlige emner i første halvår af 2021 for hver af følgegrupperne.

Det Nye Rigshospital

- Møde den 20. januar 2021 - Status for ibrugtagning af sterilcentralerne.

Nyt Hospital Herlev / Steno Diabetes Center Copenhagen

- Møde den 20. januar 2021 – Status for ibrugtagning af sterilcentralerne.
- Møde den 1. februar 2021 – Status for Nyt Hospital Herlev samt Steno Diabetes Centre Copenhagen
- Møde den 11. maj 2021 – Status for klargøring og ibrugtagning af Nyt Hospital Herlev samt Steno Diabetes Centre Copenhagen

Nyt Hospital Hvidovre

- Møde den 12. februar 2021 – Status for Nyt Hospital Hvidovre
- Møde den 26. marts 2021 – Status for Nyt Hospital Hvidovre
- Møde den 1. juni 2021 (planlagt) – Status for Nyt Hospital Hvidovre samt ibrugtagning

Ny Retspsykiatri Sct. Hans

- Møde den 10. maj 2021 – Status for byggeriet og ibrugtagning.

Nyt Hospital Nordsjælland

- Møde den 25. januar 2021 – Orientering om fremdrift på byggepladsen
- Møde den 8. marts 2021 – Status på fremdrift fase 1 (råhus og jordarbejder)
- Møde den 26. april 2021 – Status på fremdrift
- Møde den 25. maj 2021 (planlagt)
- Møde den 31. maj 2021 (planlagt)

- Møde den 28. juni 2021 (planlagt)

Nyt Hospital Bispebjerg og Ny Psykiatri Bispebjerg

- Møde den 12. marts 2021 – Status for fremdrift af Ny Psykiatri Bispebjerg samt økonomi, Status for Nyt Hospital Bispebjerg, Akuthus – forprojekt og optimeringsfase, status økonomi, dimensionering af kapacitet og Masterplan for Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, andre projekter på Bispebjerg matriklen.
- Møde den 23. juni 2021 (planlagt)

Nyt Hospital Glostrup

- Møde den 8. februar 2021 – status for byggeriet og for ibrugtagningen.
- Møde den 23. juni 2021 (planlagt)

BørneRiget

- Møde den 17. marts 2021 – Status for organisationssporet og status for byggesporet.

Byggeriernes samfundsansvar

Regionens arbejde med byggeriernes samfundsansvar sker primært igennem arbejdet med de sociale klausuler. De sociale klausuler handler dels om klausuler for løn- og arbejdsvilkår (arbejdsklausuler), dels om klausuler, som har til formål at sikre flere elever i praktik (lærlinge) bliver tilknyttet opgaver for regionen (uddannelsesklausul). Endelig er der klausuler, der henviser til overholdelse af internationale konventioner om for eksempel menneskerettigheder og miljø. Herudover har regionen også en forpligtigelse til at forhindre sort arbejde, hvidvask og andre lovovertrædelser.

Arbejdsklausuler

Region Hovedstadens bygge- og anlægskontrakter indeholder bestemmelser om, at entreprenører sikrer egne medarbejdere og medarbejdere hos underentreprenører (kædeansvar) løn – og ansættelsesvilkår, der følger bestemmelsen i ILO-konvention nr. 94.

Region Hovedstaden har indarbejdet kædeansvar i alle standardkoncepter for kontrakter for byggesager. Kædeansvar betyder, at regionens direkte kontraktpart (entreprenør) er ansvarlig for, at underentreprenører overholder arbejdsklausuler.

Tilsvarende gælder kravet om elever i praktik, som bliver stillet til entreprenøren. Det er entreprenørens ret og pligt at sikre antallet af elever i praktik leveret, uanset om entreprenøren udfører opgaven selv, eller om opgaven bliver løst via underentreprise.

Manglende opfyldelse af kontraktvilkår bliver anset som et kontraktbrud og en misligholdelse, hvis den konkret bliver anset som væsentlig. Det vil i sidste ende kunne medføre at kontraktforholdet bliver ophævet.

Region Hovedstaden har den 20. september 2017 indgået aftale med Bygge- Anlægs- og Trækartellet (BAT) om adgang til Region Hovedstadens byggepladser for at identificere mulige overtrædelser af regionens sociale klausuler. Aftalen bygger på dialog og tillid mellem parterne. BAT-kartellet indgår med helt særlig viden og erfaring på området. BAT-kartellet har, som følge af samarbejdsaftalen, adgang til alle regionens byggepladser mod at kartellet holder Region Hovedstaden orienteret om observationer på byggepladsen. Desuden holder BAT kartellet og Region Hovedstaden løbende møder om generelle spørgsmål samt specifikke observationer på byggepladserne.

Regionen har ultimo 2019/primo 2020 i samarbejde med BAT-kartellet behandlet en sag vedrørende manglende opfyldelse af regionens arbejdsklausul. Sagen handlede om, at der i henhold til klausulen skal aflønnes mv. efter overenskomstlignende vilkår. Entreprenøren kunne ikke dokumentere, at medarbejderne var ansat under disse vilkår. Dette blev rettet op og der er indgået en overenskomst. I samme forbindelse skete der i efteråret 2020 yderligere efterbetaling af særlig opsparing og manglende feriefridagsbetaling, og aflønningen i henhold til overenskomstens bestemmelser er nu endelig bragt på plads i forhold til den enkelte medarbejder.

I efteråret 2020 blev der rejst endnu en sag på byggeriet af Nyt Hospital Herlev vedrørende overholdelse af Regionens arbejdsklausuler. Sagen drejer sig om hvorvidt nogle medarbejdere skulle have registreret arbejdstid, der rækker ud over den tid, som de er blevet aflønnet i forhold til. Den virksomhed, som sagen vedrører, er ikke længere tilknyttet Nyt Hospital Herlev.

Praktikantkrav og praktikpladser

I Danmark står vi over for en stor efterspørgsel på faglært arbejdskraft, hvorfor det er afgørende, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse. En forudsætning herfor er, at de har en nogenlunde sikkerhed for at få en praktikplads som del af deres uddannelsesforløb.

For at sikre praktikpladser nok til alle, er der brug for at løfte den kollektive praktikpladsopgave i flok. Der er med årene sket et paradigmeskifte fra, at det har været op til den enkelte elev at finde en praktikplads, til at der i dag også stilles krav til bl.a. erhvervsskolerne, virksomhederne, faglige organisationer og bygherrer om at hjælpe til.

Som offentlig ordregiver og bygherre er Region Hovedstaden afhængig af at arbejdsstyrken sikres, da vi disse år investerer milliarder i at bygge og renovere regionens hospitaler.

Investeringen i at sikre flest mulige praktikpladser til hovedstadsregionens unge under erhvervsuddannelse har pågået i over 10 år. Dette gennem de såkaldte uddannelsesklausuler, der blev konsolideret tilbage i februar 2011, da Regionsrådet besluttede, at der indskrives en klausul/et krav i entreprisekontrakter med regionen, når følgende tre kriterier er opfyldt:

- Byggeopgaven varer minimum 6 måneder
- Lønomsætningerne skønnes at være minimum 4 mio. kroner, og/eller den samlede opgave overstiger 5 mio. kroner
- Byggeopgaven har et fagligt indhold med mulighed for at beskæftige elever i praktik. Heri en vurdering af, om en entreprise udløser mange, færre eller slet ingen praktikanter¹.

Region Hovedstadens kontraktbestemmelser på uddannelsesklausulområdet er formuleret efter EU's ligebehandlingsprincip for EU-borgere med udbudsregler, der skal sikre, at alle virksomheder har lige adgang til regionens kontrakter og ikke forskelsbehandles på grund af nationalitet. Det betyder også, at Region Hovedstaden som ordregiver ikke må stille krav om danske elever eller elever fra danske uddannelser.

¹ Generelt er der ingen eller få timer i opgaver i indledende faser f.eks. nedrivning, jordflytning og byggepladsindretning. Mens afklaringsopgaver, indvendige opgaver, ofte lægger op til mange praktikpladser, som f.eks. murer-, tømrer-, elektriker- og maleropgaver. Når Region Hovedstaden stiller krav i entreprisekontrakterne med håndværkervirksomhederne om at ansætte i praktik, beregnes og kontrolleres kravet i årsværk. Et årsværk udgør 1924 timer per år, som svarer til 0,61 praktikplads.

Regionen har været foregangsaktør på en række andre områder med betydning for uddannelsesklausulers legitimitet og effektivitet, bl.a. via den regionale praktikpladsindsats med en central kontrol- og serviceenhed. Herunder indkøb af ekstern bistand til bl.a. analyser og kortlægning af best practice, erfaringsopsamlinger, udarbejdelse af en omregningsfaktor² samt senest konkret assistance på udvalgte byggesager.

I perioden 2019-2021 har Region Hovedstaden et projektsamarbejde med Byg med unge-alliancen i Bygherreforeningen, som bl.a. har influeret positivt på antallet af realiserede praktikpladser på flere af regionens byggerier i de tre år.

Aktuelt indsamles via projekt Byg med unge allianceen gunstige erfaringer med at dimensionere kravet om lærlinge med det formål, at man som projektleder kan lære fra andres beregninger. Og som afslutning på projektet samarbejdes om en praktikplads- og kommunikationsindsats, der både sigter mod at flere elever får øjnene op for praktikplads- og karrieremulighederne med en erhvervsuddannelse og indirekte, at regionen kan bidrage til at erhvervsuddannelser får et mere positivt omdømme via direkte fortællinger fra elever, der er i praktik i en virksomhed, der bl.a. er med til at opføre og renovere regionens hospitaler.

Erfaringerne i Region Hovedstaden er enslydende med erfaringer blandt andre offentlige bygherrer;

- 1) At uddannelsesklausuler ikke automatisk resulterer i praktikpladser, men fordrer dialog og håndholdt opfølgning. En afgørende dialog med toneangivende aktører i branchen. Det være sig 3F, Dansk Byggeri, Dansk Industri m.fl. Region Hovedstaden har derfor nedsat et erfa-netværk på tværs af aktører, som løbende drøfter udfordringer og løsninger i tilknytning til uddannelsesklausuler.
- 2) At dimensioneringsopgaven er uddannelsesklausulernes akilleshæl. Region Hovedstaden har derfor sammen med branchen udviklet og et dimensioneringsværktøj og en tilhørende vejledning. Hjælpeværktøjerne er erfaringsbaserede og indebærer en række standarddata for praktikpladspotentialer i forskellige entreprisopgaver.
- 3) Endelig at langt størstedelen af både større og mindre håndværksvirksomheder bakker op om uddannelsesklausuler samt generelt overholder praktikantkravene, nogle overpræsterer endda.

Forslag fra regionsrådet om ny lærlingemodel

Regionsrådet besluttede den 19. november 2019, at regionen skulle rette henvendelse til erhvervsministeren om en ny lærlingemodel. Det fremgik af forslaget, at hensigten med en ny lærlingemodel er, at offentlige myndigheder skal kunne stille et bagudrettet krav om praktikanter (lærlinge) ved offentlige udbud af fx bygge- og anlægsopgaver. Det skal herefter være muligt at udelukke virksomheder fra at byde, hvis de ikke kan dokumentere,

² En omregningsfaktor hvor 1 lærlingeårsværk svarer til 0,61 praktikplads. Omregningsfaktoren er delt med branchen, og muliggør at sammenligne praktikpladsrealiseringen på tværs af regioner og kommuner.

at de har haft én praktikant (lærling) pr. ti ansatte i en periode på ét år forud for tilbudsafgivelse. Nystartede virksomheder vil have et halvt år til at komme på plads og mindre virksomheder kan gå sammen og dele lærlinge, for at de kan opfylde kravet. Der har været dialog med erhvervsministeren og på den baggrund er der arbejde i gang med fortsat at løfte ønsket politisk om en ny lærlingemodell.

Status for praktikanter i de store hospitalsbyggerier og renoveringsprojekter

I dag er udmøntningen af den politiske beslutning og praktikantkravet samt opfølgningen på praktikpladser lagt ind i den daglige drift og varetages i de udførende led i regionens byggeprojekter. Administrationen bistår ad hoc med sparring, erfaringsudveksling og en samlet månedlig praktikantopgørelse på regionens større såvel som mindre bygge- og renoveringssager. Administrationen vurderer, at der på byggerierne arbejdes målrettet med at sikre, at praktikantkravene bliver opfyldt.

Status opgjort i første kvartal 2021 viser, at der samlet set er realiseret 82 af de påkrævede 132,8 på de igangværende hospitalsbygge- og renoveringsprojekter omfattet af uddannelsesklausulen. Dette specificeres i skema herunder.

Skema 1: Praktikanter i hospitalsbyggerier og renoveringsprojekter

Byggerier i udførsel forår 2021	Krav årsværk	Realiserede årsværk
Nyt Hospital Herlev (akuthus og kvindebarncenter)	44,03	36,33
Steno Diabetes	31,52	24,04
Ny Retspsykiatri Sct. Hans	15,2	14,6
Nyt Hospital Hvidovre	30,84	36,52
Ny Psykiatri Bispebjerg	20	4,7
Nyt Hospital Glostrup	20,6	6,7
Nyt Hospital Nordsjælland	19,75	4,84
BørneRiget	27,8	1
CEJ-projekt på Nordsjællands Hospital Hillerød NOH-ombygning	2	3
CEJ-projekt på Herlev Hospital Renovering, mellemtag blok 2.	1	1
CEJ- projekt på Rigshospitalet Blegdamsvej Renovering, Centralkompleksets elevatorer opg. 2 og 3	1	0,585
CEJ-projekt på Rigshospitalet Blegdamsvej Nedrivning af Rockefeller	1	0,963
CEJ-projekt på Rigshospitalet Blegdamsvej Membranudskiftning EMV	2	0,1117
CEJ-projekt på Rigshospitalet Blegdamsvej Renovering af Centralkomplekset, fase 1	1	0,052
Årsværk i alt	217,74	134,4417
Svarende til praktikpladser i alt	132,8 praktikpladser	82 praktikpladser

Samlet set, opfyldes regionens praktikantkrav og resulterer i flere hundrede praktikpladser³. Antallet af praktikanter varierer; hvor der typisk i de indledende og afsluttende faser er få elever i praktik, mens der i faserne indimellem, herunder apteringen, indvendige arbejder, er flest praktikanter. Med få undtagelser er alle krav opfyldt, nogle entreprenører har endda haft flere lærlinge end påkrævet. De få undtagelser har været på Nyt Hospital Herlev, hvor en enkelt entreprenør, Inabensa, ikke har overholdt kravet, som regionen har opsagt samarbejdet med. Ny Retspsykiatri Sct. Hans har haft AB92 aflevering i foråret 2021 og slutrapportering på praktikanter viser at samlet årsværkkrav er tæt på opfyldt. Dog er der udfordringer med ventilationsentreprisen, hvor kravet ikke er opfyldt. Projektorganisationen undersøger, om den manglende opfyldelse af uddannelsesklausulen skal give anledning til at gøre brug af sanktionsmulighederne anført i kontraktbestemmelserne. Steno Diabetes Center Copenhagen forventer AB92 aflevering i august 2021 og der er aktuelt fokus på, at krav til praktikanter bliver opfyldt i den sidste periode af udførelsesfasen. Nyt Hospital Hvidovre har opfyldt det fastsatte kontraktkrav inden AB92 aflevering. For projekterne Ny psykiatri Bispebjerg, Nyt Hospital Glostrup, Nyt Hospital Nordsjælland og BørneRiget er udførelse i gang og der er fast månedsrapportering på opfyldelse af fastsatte praktikantkrav.

Nyt Hospital Bispebjerg forventes at indgå i rapportering for praktikanter fra sommer 2021, hvor udførelsen af akuthuset for alvor starter op.

Region Hovedstadens Center for Ejendomme varetager regionens ejendomsportefølje med en række af regionens bygge- og renoveringsprojekter på hospitalerne. Nogle projekter har et omfang, der medfører krav til praktikanter. En del projekter har hverken karakter, omfang eller varighed, hvor praktikantkravet gør sig gældende. Center for Ejendomme vurderer, at det også fremadrettet vil variere en del, hvor mange projekter, der egner sig til at have praktikanter. Der er dog en løbende dialog med de givne håndværksvirksomheder om at give unge lærlinge mulighed for at være med på regionens opgaver, når det giver mening og kan bidrage til lærlingenes dygtiggørelse som fremtidige håndværkere. Aktuelt pågår seks mindre bygge- og renoveringsprojekter med praktikantkrav, og hvor der i gennemsnit er stillet krav om 1-3 praktikanter. En ombygning på Hillerød Hospitalet, en renoveringssag på Herlev Hospital og de resterende fire projekter på Rigshospitalet. Erfaringerne blandt Center for Ejendommens projektledere er enslydende om, at alle virksomheder overholder praktikantkravet og indgår som en naturlig del af at pleje deres egen kompetenceforsyning. Flere bevidner, at eleverne ofte fortsætter i virksomheden, efter bestået svendeprøve.

³ Differencen mellem praktikantkravene og de realiserede årsværk/praktikpladser skal forklares med, at flere byggerier er i deres indledende faser. Alt tyder på, at der ikke er problemer med at overholde kravene og realisere praktikpladserne. Dette baseret på erfaringer såvel som vurderinger fra de aktuelle byggeprojektledere, rådgivere og entreprenører.